AAN DE RAAD

Datum behandeld in college	26 augustus 2025	**Behandelend ambtenaar**	G. Haisma
Datum agendering	16 oktober 2025	**E-mailadres**	g.haisma@waadhoeke.nl
Onderwerp	Ontwerpbegroting FUMO 2026	**Telefoonnummer**	0517-380139
Portefeuillehouder	K. Arendz		

Samenvatting

Het dagelijks bestuur (DB) van de FUMO (Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing) heeft op 21 juli 2025 de ontwerpbegroting 2026 toegestuurd. Ze stelt nu de Provinciale Staten, het algemeen bestuur van Wetterskip Fryslân en de gemeenteraden in de gelegenheid een zienswijze te geven.

Voorstel

1. Kennis te nemen van de ontwerpbegroting FUMO 2026;
2. Over de ontwerpbegroting 2026 geen zienswijze in te dienen.

Aanleiding
De Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO) is een uitvoeringsorganisatie van de Friese gemeenten, de provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân. De FUMO voert voor ons de vergunningverlenings-, toezichts- en handhavingstaken uit op het gebied van milieu. Door de FUMO is een ontwerpbegroting over 2026 opgesteld, de raad wordt in de gelegenheid gesteld hierop een zienswijze te geven.

De ontwerpbegroting wordt u later dan gebruikelijk toegezonden (gebruikelijk is april), dit vanwege een gewijzigde procedure bij de behandeling van de ontwerpbegroting 2026. De procedure is gewijzigd vanwege een ingediend amendement op de kadernota 2026-2030 met de opdracht om te komen tot bezuinigingen.

Beoogd (meetbaar) effect
De deelnemersbijdrage aan de FUMO is in balans met de taken en werkzaamheden die worden uitgevoerd.

Motivering
Argumenten
1.1 Er is ingezet op besparing
Op 11 juli 2024 is vanuit de Vereniging van Friese Gemeenten een brief gestuurd aan de Gemeenschappelijke Regelingen in Friesland, waaronder de FUMO. In deze brief is gevraagd om een bijdrage te leveren aan de financiële opgaven waarmee de gemeenten te maken krijgen in het begrotingsjaar 2026. Dit verzoek is door de FUMO opgepakt en uitgewerkt in diverse scenario's, die allen leiden tot structurele besparingen voor de gemeentelijke deelnemers. Met het gekozen bezuinigingsscenario wordt structureel € 865.000 per jaar bespaard. Dit wordt gerealiseerd door het percentage hercontroles te verlagen, dubbelingen in de begroting bij vergunningactualisaties te schrappen, de omvang van de bodemtaken aan te passen, uren voor handhaving te reduceren en diverse efficiëntiemaatregelen door te voeren.

1.2 De omvang van de begroting neemt toe
De totale omvang van de begroting van de FUMO neemt in 2026 toe met € 1,2mln (5,6%). Voor de gemeentelijke deelnemers daalt de bijdrage met 0.2%, de provinciale bijdrage gaat omhoog met 20,7%. Dit komt door de demping van uitzettingen bij gemeentelijke deelnemers door de eerder genoemde bezuinigingen en doordat de provincie extra taken heeft ingebracht (6.000 uur) en de stijging van het uurtarief als gevolg van de bezuinigingen.

1.3 De FUMO heeft te maken met een aantal ontwikkelingen
Naast dat de begroting uitzet als gevolg van de loon- en prijsindexatie is er ook sprake van een aantal ontwikkelingen. Vanuit het Interbestuurlijk Programma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (IBP VTH) zijn robuustheidscriteria gesteld waaraan Omgevingsdiensten uiterlijk 1 april 2026 moeten voldoen. Dit heeft tot gevolg dat onder andere het opleidingsbudget verhoogd moet worden om aan de aangescherpte eisen te voldoen. Gelet op de robuustheid en de taken en werkzaamheden die dit met zich meebrengen is het noodzakelijk om te investeren in enkele nieuwe functies voor de afdeling Bedrijfsvoering.

2.1 De bijdrage van Waadhoeke neemt af ten opzichte van 2025
De bijdrage van de gemeente Waadhoeke aan de FUMO daalt van € 1.302.314 naar € 1.274.483, een verschil van € 27.831 ten opzichte van de begroting 2025. Deze daling komt voort door de vermindering van het aantal hercontroles, , de omvang van de bodemtaken aan te passen, uren voor handhaving te reduceren en diverse efficiëntiemaatregelen door te voeren.

2.2 De FUMO heeft zich aan de opdracht gehouden om bezuinigingen door te voeren
De afgelopen jaren is vanuit de gemeenteraad meermaals aangegeven om kritisch te zijn op uitzettingen van de FUMO. Aan deze opdracht heeft de FUMO, in samenwerking met de deelnemers, zich gehouden.

2.3 De zienswijzeprocedure gaat conform de Gemeenschappelijke Regeling
In de Gemeenschappelijke Regeling FUMO (GR) is opgenomen op welke wijze gemeenteraden hun kaderstellende en controlerende rol hebben op de FUMO. Voordat de begroting vastgesteld kan worden, wordt de gemeenteraad in de mogelijkheid gesteld om hierover een zienswijze te geven. Deze procedure gaat conform de afspraken zoals deze zijn opgenomen in de GR.

<u>Kanttekeningen/risico's</u>
1.1 De inzet op besparing is niet zonder risico's
De maatregelen, waaronder de verlaging van het percentages hercontroles, zijn echter niet zonder risico's. Zo is er een kans dat het naleefgedrag verslechtert als er minder hercontroles worden uitgevoerd. De impact en waarschijnlijkheid van deze risico's lijken echter beperkt, waardoor de keuze is gemaakt om op deze maatregelen te bezuinigen.

1.2 Binnen de ontwerpbegroting zit weinig ruimte om tegenvallers op te vangen
De opdracht aan de FUMO luidde om een(ontwerp)begroting op te stellen die ziet op bezuinigingen en een beperkt aantal uitzettingen. Door scherp te begroten ontstaat het risico dat tegenvallers niet opgevangen kunnen worden. Zo heeft de FUMO 2024 afgesloten met een nadelig resultaat van € 361.784. Ook over 2025 wordt een tekort verwacht van € 1.3 mln. Het verlies wordt grotendeels veroorzaakt door een hoog ziekteverzuim en de overschrijding van de inhuurkosten als gevolg van het verzuim. In de ontwerpbegroting is opgenomen dat bij het laatste toetsingsmoment (de jaarrekening 2024) de verwachting is - gelet op de ontwikkelingen in 2025 - dat het weerstandsvermogen ontoereikend zal zijn op het volgende toetsingsmoment (jaarrekening 2025). De accountant heeft hier in zijn verslag van de bevindingen voor 2024 ook een opmerking over gemaakt. Naar alle waarschijnlijkheid moet dit worden gerepareerd in de kadernota 2027-2031 met een aanvullende bijdrage van de deelnemers.
De FUMO kan op dit moment alleen klein negatief resultaat zelf opvangen, echter geldt dat bij grotere tekorten dat de deelnemers dit moeten opvangen. Dit omdat het weerstandvermogen van de FUMO op peil moet blijven. Er wordt nog geprobeerd om het mogelijke tekort over 2025 te beperken, het Dagelijks Bestuur van de FUMO heeft hiervoor enkele scenario's uitgewerkt.

1.3 Er is geen consensus onder de deelnemers over de ontwerpbegroting
Onder de deelnemers is veel discussie geweest over de voorliggende begroting. Zowel bij de vaststelling van de kadernota als de ontwerpbegroting zitten de deelnemers niet op één lijn. Het bijgevoegde amendement (bijlage 3) over de ontwerpbegroting laat zien dat deelnemers het niet eens

zijn met de voorgestelde uitzettingen. Het amendement is niet unaniem aangenomen (bijlage 4). Vanuit Waadhoeke is niet ingestemd met het amendement. De reden hiervoor is dat de ontwerpbegroting die in AB-vergadering voorlag in onze optiek voldeed aan de uitgangspunten die zijn gesteld bij de behandeling van de kadernota. Het uitgangspunt hierbij was dat de Begroting 2026 qua omvang niet meer bedraagt dan de Begroting FUMO 2025 vermeerderd met de (wettelijke) indexaties. Aan deze opdracht had de FUMO voldaan. Ook gelet op de uitdagingen waarvoor de FUMO komt te staan, was in onze optiek verder bezuinigen niet noodzakelijk. De financiële impact voor Waadhoeke zou ook beperkt blijven, ten opzichte van 2025 zou de bijdrage stijgen met € 7.121,-.

Alternatieven
Er zijn geen alternatieven die maken dat de bijdrage aan de FUMO nog verder gaan dalen. Daarnaast krijgt de FUMO te maken met een aantal (externe) ontwikkelingen die mogelijk financiële gevolgen heeft voor de begroting. Dit zijn o.a. de gevolgen van het interbestuurlijk programmaplan (IBP), de wettelijke plicht tot toezicht en de handhaving op energiebesparing en ontwikkelingen op het gebied van circulaire economie, energietransitie en Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS).

Vervolg
Na besluitvorming volgt een brief met de reactie op de ontwerpbegroting 2025 richting de FUMO (zie bijlage 1). Tot 16 oktober 2025 kunnen deelnemers zienswijzen indienen. Naar aanleiding van de zienswijzen van de deelnemers kan de begroting mogelijk nog wijzigen. In de AB-vergadering van 18 december 2025 wordt een besluit genomen op de begroting FUMO 2026.

Participatie
Er is geen sprake van inwonersparticipatie, aangezien dit een interne financiële aangelegenheid betreft.

Financiën
In de begroting 2025 van de gemeente Waadhoeke staat een structureel budget van € 1.297.151 en een incidenteel budget van € 5.163 voor de FUMO. De begroting 2026 van de FUMO laat zien dat de structurele bijdrage aan de FUMO zal dalen tot € 1.274.483. Dit betreft een daling van de structurele bijdrage van € 22.668 die bestaat uit twee onderdelen. Dit betreft enerzijds een stijging van de kosten van naar schatting € 60.950 wat veroorzaakt wordt indexatie en anderzijds een daling van naar schatting € 83.618 wat komt door bezuinigingen die door de FUMO doorgevoerd zijn in overleg met de deelnemers. De bezuinigingen worden onder andere gerealiseerd door het percentage hercontroles te verlagen en diverse efficiency maatregelen door te voeren.

Het effect van de daling van de begroting 2026 zal meegenomen worden in de programmabegroting 2026 van gemeente Waadhoeke. Hierbij zal er voorgesteld worden om de indexatie die in de begroting van de FUMO zit ten laste te brengen van de post loon en prijscompensatie. Het positieve effect zal in ditzelfde voorstel toegevoegd worden aan het saldo van de programmabegroting 2026 van de gemeente Waadhoeke.

Bijlagen
Bijlage 1: Reactie op ontwerpbegroting aan de FUMO
Bijlage 2: Ontwerpbegroting 2026 FUMO
Bijlage 3: Amendement - Ontwerpbegroting FUMO AB 10 juli 2025
Bijlage 4: Uitslag stemming amendement AB 10 juli 2025

Burgemeester en wethouders van Waadhoeke

, burgemeester

, secretaris

NR.: 2025-206601

De raad van de gemeente Waadhoeke

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Waadhoeke van 26 augustus 2025;

B E S L U I T

1. Kennis te nemen van de ontwerpbegroting FUMO 2026;
2. Over de ontwerpbegroting 2026 geen zienswijze in te dienen.

Aldus vastgesteld in de openbare

raadsvergadering van 16 oktober 2025,

, voorzitter

, griffier

Dit document is digitaal ondertekend.